

© Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Teodor Papuc în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.

© The present text and the authorisation to republish it were granted by Teodor Papuc for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées par Teodor Papuc à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

***Hasselbaink v. Olanda* - [73329/16](#)**

Hotărârea din 9.2.2021 [Secția a IV-a]

Articolul 5

Articolul 5-3

Caracterul rezonabil al detenției preventive

Motive pertinente, dar insuficiente în hotărârile tribunalelor naționale pentru detenția preventivă continuată a reclamantilor: *încălcare*

[Acest rezumat se referă și la hotărârile *Maassen v. Olanda*, nr. [10982/15](#) și *Zohlandt v. Olanda*, nr. [69491/16](#), 9 februarie 2021]

În fapt – Reclamantii au fost arestați pe baza suspiciunii de comitere a mai multor infracțiuni. Ei au fost plasați inițial în arest preventiv, măsură care a fost extinsă ulterior de mai multe ori prin ordine ale Tribunalului Regional. Reclamantii au formulat fără succes cereri pentru ridicarea sau suspendarea măsurii detenției preventive și/sau recursuri împotriva hotărârilor relevante.

În drept – Articolul 5 § 3 :

În cazul *Maassen*, detenția preventivă inițială, care a durat puțin mai mult de nouă luni, s-a bazat pe mai multe motive: 1) suspiciunea privind comiterea unei infracțiuni pasibile de pedeapsa cu închisoarea de doisprezece ani sau mai mult, și care a provocat o tulburare gravă a ordinii juridice; 2) riscul comiterii de noi infracțiuni; și 3) riscul influențării martorilor și a celorlalți suspecti. La cel de-al treilea motiv s-a renunțat mai devreme, atunci când Tribunalul Regional a extins prima dată detenția preventivă a reclamantului. Primul motiv, cel al „ordinii juridice”, conținut în legislația națională, era sinonim cu „ordinea publică” (*Geisterfer v. Olanda*, [15911/08](#), 9 decembrie 2014). O „tulburare gravă” a acestei ordini, dată fiind gravitatea infracțiunii, poate justifica detenția (*Kanzi v. Olanda* (dec), [28831/04](#), 5 iulie 2007), iar existența unui pericol la adresa ordinii publice era considerată, de obicei, un motiv legitim pentru detenție. Totuși, motivul putea fi considerat pertinent și suficient doar dacă se baza pe fapte apte să demonstreze că eliberarea acuzatului va tulbura, de fapt, ordinea publică. Mai mult, detenția continua să fie legitimă doar dacă ordinea publică rămânea periclitată în realitate. În general, necesitatea continuării privării de libertate nu putea fi analizată dintr-un punct de vedere pur abstract, având în vedere strict gravitatea infracțiunii. Mai mult, analiza motivelor pertinente și suficiente ale detenției preventive nu puteau fi separate de durata efectivă a acesteia. Cu cât mai mult dura detenția preventivă, cu atât mai convingătoare trebuia să fie justificarea care demonstrează presupusul risc sau presupusele riscuri în cazul eliberării suspectului. În prima hotărâre a Tribunalului Regional de extindere a detenției reclamantului, Tribunalul nu s-a bazat doar pe gravitatea acuzației aduse reclamantului, ci și pe reacția publicului. Ea s-a referit la vârsta fragedă a victimei și la atenția crescută a presei. Având în vedere faptul că detenția preventivă a reclamantului mai era încă la etapele sale de început, nu se putea susține că hotărârile îi lipseau motive pertinente și suficiente. Totuși, nu se putea afirma același lucru despre hotărârile ulterioare ale tribunalului național.

În *Zohlandt*, detenția preventivă a reclamantului s-a bazat inițial pe riscul comiterii de noi infracțiuni. Atunci când a respins cererea inițială a reclamantului de a fi eliberat, Tribunalul Regional s-a limitat la a se referi la motivele care au condus la emiterea ordinului inițial pentru continuarea detenției preventive a reclamantului și, în recurs, Curtea de Apel a avut în vedere faptul că „motivele și obiecțiile serioase” constatate de Tribunalul Regional puteau fi deduse, într-adevăr, din dosarul cauzei, care justifica pe deplin continuarea detenției preventive.

În *Hasselbaink*, Guvernul a susținut că continuarea detenției preventive a reclamantului a fost considerată justificată de Tribunalul Regional date fiind: 1) riscul comiterii de noi infracțiuni de către acesta; 2) faptul că infracțiunea comisă a constituit un afront la adresa ordinii juridice; și 3) riscul că odată eliberat, reclamantul va întreprinde acțiuni pentru a prejudicia administrarea justiției. Totuși, Curtea nu a putut identifica un sprijin în hotărârile tribunalelor naționale pentru argumentele prezentate de Guvern. Curtea a fost chemată să stabilească dacă ordinele judecătorești conțineau referințe la fapte precise și circumstanțe individuale care justificau detenția continuată, și nu susținerile ulterioare ale Guvernului în această privință. Formularea hotărârilor relevante făcea trimitere doar la temeiuri și motive (și anume, la persistența suspiciunilor, la îngrijorările grave și la motivele care au condus la emiterea ordinului pentru detenția preventivă inițială a reclamantului) care au fost stabilite într-o hotărâre anterioară, pronunțată înainte de administrarea probelor suplimentare de către judecătorul de instrucție.

Hotărârile relevante ale tribunalelor naționale nu corespundeau cu exigențele jurisprudenței bine-stabilite a Curții. În toate trei cazurile, hotărârile nu au tratat argumentele reclamantilor, inclusiv pe cele care contestau riscul comiterii de noi infracțiuni (*Zohlandt*), sau nu s-au întrebat dacă, în lumina noilor probe, suspiciunea că reclamantul a comis o infracțiune rămânea rezonabilă (*Hasselbaink*).

În acest context, Curtea a reiterat că trebuia să decidă dacă a existat o încălcare a articolului 5 § 3 mai ales pe baza motivelor oferite de autoritățile judecătorești naționale în hotărârile lor privind cererile de eliberare și a faptelor bine-documentate invocate de reclamant în recursurile lor (*Buzadji v. Republica Moldova* [MC] [23755/07](#), 5 iulie 2016). Prin urmare, Curtea nu a putut accepta susținerea Guvernului că profunzimea dezbaterilor din sala de judecată, reflectată în stenogramele ședințelor vizate, a compensat lipsa detaliilor din hotărârile scrise. Într-adevăr, dezbaterile din cadrul ședințelor de judecată reflecta argumentele prezentate de părți, dar nu indica motivele care justificau detenția preventivă pentru autoritatea judecătorească competentă să dispună sau să extindă o privire de libertate. Doar o hotărâre motivată de acele autorități le putea demonstra în mod efectiv părților că au fost ascultate, făcând posibile recursurile și analiza publicului privind administrarea justiției. Mai mult, prevederile dreptului național stabileau că hotărârile privind detenția preventivă trebuiau motivate în mod corespunzător.

Prin omisiunea de a analiza faptele precise și circumstanțele individuale, autoritățile judiciare au extins detenția preventivă a reclamantilor pe baza unor motive care, deși „pertinente”, nu puteau fi considerate „suficiente” pentru a justifica detenția lor continuată. Această concluzie scutea Curtea să analizeze dacă autoritățile naționale competente au dat dovadă de o „diligență specială” la desfășurarea procedurilor.

Concluzie: încălcare (unanimitate).

Curtea a mai reținut, în unanimitate, că a existat încălcarea articolului 5 § 4 în cazul *Hasselbaink*, de vreme ce perioada de douăzeci și două de zile care a trecut înainte ca Tribunalul Regional să examineze cererea reclamantului de a fi eliberat din detenția preventivă nu a respectat exigența celerității hotărârii judecătorești. Curtea a avut în vedere că Președintele Tribunalului Regional relevant a admis, în răspunsul său la cererea reclamantului. Că examinarea nu a fost programată cu diligența obișnuită și și-a prezentat scuzele.

Articolul 41: 1,300 EUR în *Hasselbaink* și 1,600 EUR în *Maassen* în privința prejudiciului moral suferit; capetele de cerere privind prejudiciul material – respinse în ambele cazuri. Niciun capăt de cerere privind satisfacția echitabilă în cazul *Zohlandt*.

(Vezi și *Geisterfer v. Olanda*, [15911/08](#), 9 decembrie 2014)